

Borbenost je crvena, a afera je trouglasta: jedinstvenost asocijacija boja i oblika reči

Milica Popović Stijačić¹²³⁴

¹ Departman za psihologiju, Fakultet za medije i komunikaciju, Univerzitet Singidunum

² Laboratorija za psihološka istraživanja-FMK lab, Fakultet za medije i komunikaciju, Univerzitet Singidunum

³ Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

milica.p.stijacic@gmail.com

Poslednji talas promene paradigme u kognitivnoj psihologiji oživeo je ideju utelovljenosti mentalnih reprezentacija. Već tridesetak godina unazad, istraživači pokušavaju da ponude precizne operacionalizacije senzo-motornog iskustva koje imamo sa pojmovima. Među prvima je to uradio Paivio, definišući konkretnost reči (Paivio, 1968), a u novije vreme postoji veliki broj normativnih leksičkih studija u kojima se prikupljaju procene modalno-specifičnih procena senzornog i motornog iskustva sa značenjem reči (npr. Lynott et al., 2020; Popović Stijačić & Filipović Đurđević, 2025). Istraživanja procesa obrade reči su pokazala da neke od ovih varijabli imaju uticaj na obradu (Connell & Lynott, 2012; Živanović & Filipović Đurđević, 2011; Popović Stijačić & Filipović Đurđević, 2025), u smislu da je facilitiraju, što se često uzima kao bihejvioralni pokazatelj da je senzo-motorno iskustvo zaista deo značenja reči.

Kroz ovo predavanje, predstavicu studiju, u kojoj su ispitanici asociirali boje i oblike na zadate reči. Studija je obuhvatila 1187 konkretnih i apstraktnih reči srpkog jezika. Tokom predavanja ću predstaviti metod prikupljanja asocijacija boja i oblika, kao i nove mere, proistekle iz studije: jedinstvenost asocijacije boja i oblika. Prikazaću korelacije novih mera sa drugim psiholingvističkim varijablama, ali i sa merama perceptivne snage po pojedinačnim čulnim modalitetima. Rezultate ću prodiskutovati u svetlu teorija utelovljenosti, kako onih koje naglašavaju senzo-motorno iskustvo, tako i onih koje naglašavaju važnost emocionalnog iskustva u reprezentaciji apstraktnih reči. Istraživanje je realizovano u saradnji sa dr Ivanom Jakovljevićem.